

Perifèria, arxius i microhistòria: l'exemple de Pere Noguera

Hi ha, a casa nostra, una tendència que consisteix a ignorar la rellevància de tot allò que tenim més a l'abast. Aquesta actitud és molt perceptible en l'àmbit cultural. La condició perifèrica sol anar lligada a un complex d'inferioritat que comporta postures poc edificants vers la producció artística autòctona, sobretot quan el creador sobrepassa amb escreix els gustos considerats com a normals, amb freqüència majoritaris, i que se solen legitimar en una tradició suposadament realista i naturalista. Tot plegat implica el predomini d'una visió estètica conservadora i retrògrada que, també, es trasllada a molts altres àmbits. Alhora, i paradoxalment, es genera una percepció molt poc realista de les mutacions que experimenta la societat en general.

Es tracta, doncs, d'una visió estètica i de pràctiques artístiques –el paisatgisme pictòric en seria una mostra patent– que propicien la recreació d'un idealisme evasiu. En aquest sentit resulta significativa, per exemple, la figura de Josep Pla, un escriptor arrelat al seu país petit –l'Empordanet–, tan perspicaç en els seus escrits quan reflexionava sobre els canvis del seu entorn i, per contra, defensor d'una pintura gairebé pintoresca que, al cap i a la fi, emmascarava la gran onada transformadora dels anys seixanta i setanta del segle passat que va afectar pregonament el «país petit» i la resta del món. En efecte, l'onada socioeconòmica va anar acompanyada d'un viratge cultural de gran profunditat que, gradualment, va influir

diferents col·lectius i individus. A pocs quilòmetres del Mas Pla, al cor de la Bisbal, un encara jove Pere Noguera –exfutbolista professional i ceramista– va iniciar, a principi dels setanta, la microhistòria artística més rellevant de les comarques gironines de les cinc darreres dècades. Perifèric i singular, Noguera mostrava un llenguatge únic però endollat a la més rabiosa actualitat d'aquells anys, en què s'imposaven els conceptualismes artístics. Això és el que diferencia una microhistòria –tal com van fer palès els mestres italians C. Ginzburg i G. Levi– d'un localisme sense amplitud de mires i amb manca de capacitat d'influència més enllà del seu microcosmos reclòs.

L'artista bisbalenc, potser com a herència del seu passat de migcampista, mostra un domini extraordinari de l'espai i el moviment. Referent de l'art de la instal·lació, de la creació d'entorns i de l'art d'acció, amb la seva poètica peculiar, en aparença instintiva, ha confegit, a la manera d'un col·leccionista-arxiver, un edifici artístic complex i polièdric. D'aquesta manera, l'acumulació d'andròmines, a vegades insospitades, li ha permès de cartografiar, a partir de la ironia, del desconcert i d'una exquisida sensibilitat, els significants i significats que circulen per l'univers sociocultural. Artesania, *high art*, cultura de masses, fòtils rudimentaris, alta tecnologia, acaben, de la mà de Pere Noguera, confluint en el retrat robot d'una modernitat exhaurida. Tot això, i molt més, és el que aquest empordanès ha dut a la Fundació Tàpies la primavera i estiu d'enguany.

